

Балалар жәй көне күбрәк вакытларын урамда үткәрәләр, дуслары белән бергәләп уйнап, жырлап төрле уеннар уйнарга омтылылыр.

Аларның ял итү вакытлары тагын да кызыграк үтсен өчен, бер ничә жырлы- биюле уен тәкъдим итәбез.

Яулык алыш

Бу уен күбесенчә кыз балалар тарафыннан уйнала. Кыз лар бер урынга түгәрәкләнеп басалар да бер кешене яулык жыючы итеп сайлап куялар. Ул уртага чыгып баса да:

Талым, талым, талчыбык,

Уртасында бал чыбык,

Ал яулык, гөл яулык,

Бир син миңа бер яулык, дип такмаклый-такмаклай, барлык кызлардан да яулык жыеп

чыга. Жыеп бетергәч, яулык хужаларына берәм-берәм жәза бире лә. Жәзадан соң уен тагын яңадан башлана.

Капкалы

Ике бала «капка» ясап (кулларын өскә күтәрәп) басалар. Башка балалар, «Әнисә» көенә (татар халык бию көе) бии-бии, капка аша узалар. Кинәт кенә капка ябыла (ике бала кулларын төшерәләр). Капкага элэгүчегә жәза бирелә (шигырь сөйләргә, мәкаль әйтергә һ. б.).

Түбәтәй

Балалар түгәрәкләнеп басалар. Түбәндәге жырны жырлый-жырлай, түбәтәйне бер-берсенә бирәләр. Жыр ахырында түбәтәй кемдә булып кала, шуңа жәза бирелә (бии, жырлай, шигырь сөйли, әтәч булып кычкыра һ. б.). Уен шулай дәвам итә.

Түбәтәенә кигәнсең,

Бик ерактан килгәнсең,

Төскә матурлыгың белән

Шаккатырым дигәнсең.

Түп-түп-түбәтәй,

Түбәтәң укалы.

Чиккән матур түбәтәң

Менә кемдә тукталды.

Яшерәм яулык

Балалар түгәрәк ясап басалар. Кулларын артка куялар. Санамыш ярдәмендә яулык салучы билгеләнә. Аның кулында – кульяулык. Ул түгәрәктән чыгып, шушы сүзләргә жырлап йөри:

Кульяулыгым яшел, яшел,

Яшел чирәм астында.

Сиздермичә ташлап китәм

Бер иптәшем артына.

Сүзләргә әйткәндә, бер баланың үч төбенә кульяулыкны калдырып китә, үзе түгәрәк эченә кереп баса.

Кульяулыклы бала, тиз генә артка чыгып, сүзләргә әйтә-әйтә, уенны дәвам итәргә тиеш. Әгәр ул тоткарланып торса яки кульяулык салын-ганны сизмәсә, аңа жәза бирелә.

Хәйләкәр төлке

Барлык балалар түгәрәккә басалар. Түгәрәктән бер читтә – «төлке өне» була.

Түгәрәккә баскан балалар күзләрен йомалар. Шулкачтда тәрбияче түгәрәк буйлап йөри һәм бер балага кулы белән тиеш. Тәрбияче кайсы балага кулы белән кагылса, шул бала «хәй-ләкәр төлке» була. Шуннан соң тәрбияче балаларга күзләрен ачарга һәм хәйләкәр төлкенә эзләп табарга куша. Моның өчен балалар барысы бергә: «Хәйләкәр төлке, син кайда?» – дип сорыйлар һәм, хәйләкәр төлке үзен күрсәтмәсә дип, як-якка караналар. Берникадәр паузадан соң тагын бер тапкыр сорап кайрылар. Өченче тап кыр сорагандан соң, хәйләкәр төлке: «Мин монда!» – дип кычкыра һәм уенда катнашучыларны куа башлый. Уйнаучыларның төрлесе төрле якка йөгәрәләр. Тотылган балаларны төлке үз оясына алып китә.

Төлке 2–3 баланы тоткач, яңа «төлке» сайлана, һәм уен кабатлана.

Уенга күрсәтмәләр

- Төлке балаларны, «Төлке, син кайда?» дип, өч тапкыр сорагач кына куа башлай.
- Әгәр төлке өченче тапкыр сораганды ук үзенә төлке икәннән сиздерсә, яңа «төлке» сайлана.
- Тотылган балалар арасынан «төлке» сайланмый.